

Allah iñdirgen dinní, mönafik`larnıñ üzlerinçe xuş kürmeüleri, avırlaştırılğan hem yâraksız bir din meg`nesine kitirüleri.

Allah, mönafik`larnıñ mösilmannar arasında bulganda üzlerin alardan kíbik kürsetirge tırısuçı, mösilmannardan yıraklaşkannan soñ bötín tırışlıkları bilen mö`minnerge hem Islamga karata xıyânetli gamelleri hem mantıksızlıkların Kor`ende cıntiklep xeber ite. Mönafiklar da, nek` şaytannıñ üz akılsızlığına hem exlaksızlığına karamastan Allahka (Allahnı bötín kimçiliklerden pak bilírbíz) akıl birirge tırışkanı kíbik, her daymi revişte Allahnıñ ilçilerine hem möiminnerine akıl birirge tırışlar, üzleri ise akılsız hem tüben bir derecede. Peygamberlerden dinní üzleri dörísrek bileler, peygamberlernıñ töşine almagannarın töşinelere, peygamberlernıñ dinní yâşeüleri xatalı dip kürüçi, soñ dereceli yâlgış bir akıl iyâleri.

Üzlerin dinní tagında dörís añlauçılar hem yâşeüçiler dip uylarlar, çınlıkta ise asıl maksatları kişilerni din exlakınnan yıraklaştırıu. Allahnıñ Kor`ende “ ... **dinde sizge avırlık yöklenmegendir, atagız Ibraximnıñ dinní (nde bulgan kíbik) “** (Xac süresi, 78) ayâtı bilen, kişilernıñ xolkına iñ yâkın, bik ciñil şikilde kullana alıngan, akıllı hem ixlaslı bir din bulgan Islamnı, ırımnar bilen, xelet hem xaram meselesinde üz kagıydaların kirtip yâşene almaslık avır xelge kitirirler. Mönafik`, Islamnı üz akılına küre açulı, çiklengen, bastırıcı, kan tügüçi bir din bularak kürirge tiler. Mönafik`lar, kişilikke, saflıkka, sengatke, medeniyâtkke, söyüğe, şefkatke, bexítke hem söyinyıçke, akılga, ixlaslıkka – bolarnıñ barısına da doşman buluçı dinní tiler. Kor`ende hem xedislerde ise üzlerinıñ ikiyözliliklerine hem sabırsızlıklarına yâraklı bir din kürmesler, bu sebepten Allah bildirgen kíbik “tıl yörte başlarlar”. Yâg`ni çınlıkta bulmagan küp kine nersenı dinge beylep, ixlaslık, akıl, vöcdan, saflık, tözemlik, layıklık kíbik dinnıñ nigızinde bulgan güzel sıyfatlarını da dinge xas tügıl sıman kürsetirler. Xelet bulgan nerseler mönafik`ka borçu kitirir. Ni kader küp xaram bulsa, dinní de şul xetli bolgançık hem yâşeüğe yâraksız din bularak uylauları sebepli her nersenı üz başına küre xaram kılar. Şulay itip kişinıñ üsışin, xereketin çikler. Üz akılına küre, mönafik` dinnı çiklengen hem kişilernıñ mondiy şartlarga küre yâşi almayâçakları sebepli dinnen yıraklaşçakların töşinir. Ayâterde, dinní üzlerine küre katlaulandırıp, Allahnıñ dinin üzgertirge tırışuları xakında şulay xeber itile:

Eyt: "Ey kürdigizmi Allah sizniñ öçin iñdirgen riziklarını, yâki üz bildigiz ile kaybirlerin xelet, kaybirlerin xeram kıldigiz". Yâne eyt: "Şulay üz bildigiz bilen xökim iterge Allah sizge röxset birdimi? Yâki Allahuga yâlgannı iftira kılasızmi? Elbette, bu xökimigiz Allahuga iftira. (Yûnus süresi, 59)

Allahuga yâlgannı iftira kılar öçin delilsiz üz bildigiz bilen busı – xeram ve busı – xelet, dip eytmegiz! Çönki xelet, xeram kılıçı Allahu tegaledir. Allahuga yâlgannı iftira kılıçılar g`ezabtan kotıla almaslar.(Nexil süresi, 116)

Ey mö`minner! Allah sizniñ öçin xelet itken pak nerselerni üzigizge xeram kılmagan hem Allah sizgan sızıktan tışkarı ütmegiz! Dörislikte sızıktan ütüşilerni Allah hiç te söymi. (Mayde süresi, 87)

Şunu da onitmaska kirek, mönafik` yâlgan söylep, xeletlerni xeram kılıp, dinní yâşeüğe yâraksız xelge kitirgen vakıtta, üzi bu kuygan taleplerge hiç te oyımas. Çönki mönafik`nıñ dinı baritik başkalarga kürsetü öçin gine.

Başka kişiler, üzlerin kürgen şartlarda mönafik`lar namaz kılar, uraza totar,tiler-tilemes malların sarif iterler, emma yâneşelerinde üzlerin küzetüçi bulmagan vakıtta gıybadetleriniñ hiç birsin ütemes. Allah Kor`ende Xz. Musa(a.s.) bilen (anıñ kavımındağı) mönafik`lar arasında yâşengen eñgemeni örnek birip, ikiyözlilernıñ vakçıl, exlaksız gamellerindeğı tertipsizlikni hem mantıksızlıkları xakında şulay xeber ite:

Yâne Musanıñ sizge sıyr bugazlarga emír itkenín xetirlegíz! Musa kavımıne eyttí: "Döríslıkte Allah sizge sıyr bugazlarga boyıra". Alar eyttíler: "Bízni sıyr bugazlarga kuşıp mesxere kılasıñmı?" Musa eyttí: "Sízni mesxere kılıp axmaklardan buludan Allahuga sığınamın". (Yâhüdlerden bír kışı ütírilgen idí, lekin kím ütírgenlígí meg`lüm tügíl idí. Musa g-mge kilíp: "Ütírüçini tabarga bízge yârdem it", – didiler. Musa eyttí: "Bír sıyr bugazlagız hem şul sıyrınıñ koyrıgı bílen meyítke sugarsız, meyít tírilir hem ütírüçilerni eytír). (Bakara süresí, 67)

Mönafik`larnıñ "Bízni mesxere kılasıñmı?" dip eytülerí Allahka, dinge hem Allahnıñ saf ilçilerine karşı ni kader tekkebír bulgannarın açıklar öçin bik möhim bír ürnök. Mönafik`lar Allahnıñ ilçilerine hem peygamberlerge karşı her zaman itegatsız, xörmetsız hem edepke kilşmegen xolıka iyâ bulırlar.

Alar eyttíler: "Ey Musa, Rabbiñnan sora – sıyrınıñ sıyfatların bízge açık beyân itsín!" Musa eyttí: "Allahu tag`ele eytedír: sıyr kart ta, yâş te bulmasın, orta yâşlerde bulsın! Kúp soraşıp tormagız, Allah kuşkannı işlegíz". (Bakara süresí, 68)

Bu ayâtte tagın bír kat mönafik`larnıñ tübençılıkleri hem tekkebírlikleri xakında xeber itíle. Allahnıñ isimín zikir itkende, çnılıkta Allahka küñılden iman itíp hem Anı bik yâratıp tügíl hem "Rabbine" dip eytkende xörmetten yırak bulgan bír mönesebet bílen Anı xetirlerler. Şöbhesız bu, alarnıñ akılsız hem tertipsız bulularınnan kile.

Eyttíler: "Ey Musa Rabbiñdan sora ul sıyrınıñ tösí nindi, eytsín!" Musa eyttí: "Allah eyte, ul sıyrınıñ tösí açık sarı bulır, aña karauçılarnı g`eceptendirir", – dip.

Alar eyttíler: "Ey Musa, Rabbiñnan sora ul sıyrınıñ bötín xelín bízge beyân itsín! Ul sıyr kırdá atlap yörüçimí? Yâki cir sörüçimí? Bír-birsine oxşagan sıyrlarnı kürdík, lekin üzibízge kirek sıyrını ayıra almadık. Eger ul sıyrınıñ bötín xelín bízge beyân itse, Allah тіlese, ul sıyrını tabarbız" (Bakara süresí, 69-70)

Ig`tibar itílse, mönafik`larnıñ vakçıl ikenlikleri hem Allahnıñ xökimín uñaylı ikenligín kabul itmeüleri açıklanır. Monıñ östevine üz totışların "Allah тіlese bíz döríslıknı taba alabız" dip aklap, üzlerínçe turı yûlnı tabu öçin, yâşxılık öçin bik katlauaştırını тіlerler. Yûgıyse Allah alarnıñ çnılıkta yörtken niyâtleri xakında ayâtleri aşa xeber ite:

Musa eyttí: "Döríslıkte Allah eytedír: ul sıyr, elbette, cir sörip, cir sugarıp meşekat çıkmegen sıyrdır, ul sıyrdá çuarlık yûk hem her kimçilikten pak". Alar. "Xezír sıyrınıñ bötín xelín beyân kıldıñ, indí tabarga mömkin bulır", – didiler hem sıyrını taptılar, bik zur beyâge satıp alıp bugazladılar. Lekin sıyrınıñ beyâsı bik yûgarı bulu sebeplí, anı satıp aludan gaciz bula yâzdılar. (Bakara süresí, 71)

Mömkin kader kúp törlí vakçıl soraular bílen möreçegat itkennen soñ gına, Allahnıñ xökimín üterge riza buldılar. Moña karamastan, "Leकिन...anı satıp aludan gaciz bula yâzdılar" dip Allah, bu kişilerniñ çin yözín hem exlaksızlıkların açıklıy. Bu ayâtlér; mönafik`larnıñ şaytani kirilikleriñ, tiskeri bulganlıkların, mantıksız ikenlikleriñ hem üzleriñiñ çiklengen fikirleriñe küre Allahnıñ xökimnerinnen hem peygamberlerden şiklenüleriñ(Allahnı hem ilçilerin dörís tanırız), üz totışları bílen mösilmannar sıman kılanıp yâşxılık тіliler kibík yâneşedegilerge üzleriñ tanıtırğa tırışuları xakında xeber ite.

